

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslo kryptis (šaka) kodas	Fakultetas	Katedra
Intersticinės ir retos plaučių ligos 9 kreditai (240 val.)	Medicina (06 B) Kvėpavimo sistema (B 540)	Medicinos	Infekcinių, krūtinės ligų, dermatovenerologijos ir alergologijos klinika
Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius	Studijų būdas	Kreditų (valandų) skaičius
Paskaitos	0,5 kredito (14 val.)	Seminarai	1,5 kredito (40 val.)
Konsultacijos	2 kreditai (53 val.)	Individualus darbas	5 kreditai (133 val.)

Dalyko anotacija:

Dalyko tikslas – supažindinti su patomorfologiniais ir funkciniais pokyčiais sergant intersticinėmis ir retomis plaučių ligomis, šių ligų klinikiniu, radiologiniu ir funkciniu pasireiškimu, padėti išmokti jas diagnozuoti, gydyti, taikyti šiuolaikiškus tyrimo metodus.

Intersticinių plaučių ligų (IPL) epidemiologija. Plaučių pažeidimo pobūdis sergant IPL. Alveolitas: a) limfocitinis, b) neutrofilinis, c) eozinofilinis, d) mišrus. Granulominis pneumonitas (alveolitas). Imuninė granuloma: a) epitelioidinių ir gigantinių ląstelių granuloma be kazeozinės nekrozės, b) epitelioidinių ląstelių ir gigantinių ląstelių su kazeozine nekroze, c) granulomų formavimosi ypatumai, d) granulominio plaučių uždegimo priežastys. Plaučių fibrozė: a) susidarymo mechanizmas, b) pneumofibrozės priežastys. Įprastinė intersticinė pneumonija. Nespecifinė intersticinė pneumonija. Organizuojanti pneumonija. Radiologiniai IPL diagnostikos metodai: a) rentgenografija, b) kompiuterinė plaučių tomografija (svarbiausi patologiniai pokyčiai nustatomi atlikus plaučių kompiuterinę tomografiją). Tipiški dažniausių intersticinių plaučių ligų radiologiniai pokyčiai, aptinkami kompiuterinėje tomogramoje (KT): a) dauginiai židiniai – perilimfinis, centrilobulinis ir atsitiktinis išsidėstymas, b) dauginiai infiltratai, c) matinio stiklo vaizdas, d) retikuliniai pokyčiai, e) netaisyklingos formos grindinio vaizdas, f) dauginės plonasienės cistos. Bronchologiniai intersticinių plaučių ligų diagnostikos metodai: a) bronchoalveolinis lavažas (BAL), b) bronchoskopinė plaučių biopsija, c) torakoskopinė ir atvira plaučių biopsija. BAL skysčio pokyčiai sergant dažniausiomis intersticinėmis plaučių ligomis. Bronchoskopinės plaučių biopsijos metu gautos medžiagos pokyčiai. Bronchoskopinio plaučių audinio biopsijos diagnostinė vertė. Plaučių funkcijos sutrikimas. Ventiliacinės plaučių funkcijos ir dujų difuzijos tyrimas. Laboratorinių kraujo tyrimu vertė intersticinių plaučių ligų diagnostikai. Diagnostikos algoritmas. Dažniausios intersticinės plaučių ligos: a) diseminuota tuberkuliozė, b) sarkoidozė, c) idiopatinės intersticinės pneumonijos, d) egzogeninis alerginis alveolitas, e) eozinofilinė pneumonija, f) plaučių karcinozė, g) bronchoalveolinis plaučių vėžys, h) plaučių pokyčiai sergant sisteminėmis jungiamojo audinio ligomis. Retos plaučių ligos: a) limfagiolejomiomatozė, b) alveolinė proteinozė, c) Langerhanso ląstelių histiocitozė (histiocitozė X). Plaučių sarkoidozė: a) natūrali sarkoidozės eiga, b) sarkoidozės eigos ir pokyčių priklausomybė nuo rasės, tautybės, aplinkos veiksnių, c) imuniniai organizmo pokyčiai sergant sarkoidoze, d) sarkoidozės klinikiniai rentgeniniai tipai (formos), e) specialūs diagnostikos metodai – BAL ir kt., f) sarkoidozės gydymo chemos. Idiopatinės intersticinės pneumonijos – idiopatinė plaučių fibrozė (IPF), nespecifinė intersticinė pneumonija, organizuojanti pneumonija, limfocitinė pneumonija,

deskvamacinė pneumonija, respiracinis bronchiolitas. IPF: a) patomorfologiniai pokyčiai, b) plaučių fibrozės patogenezė, c) IPF diagnostika, kai atliekama chirurginė plaučių biopsija, d) IFA diagnostika, kai chirurginė plaučių biopsija neatliekama, e) IFA gydymo schemos. Eozinofilinė pneumonija: a) eozinofilų vaidmuo plaučių ligų patogenezei, b) eozinofiliniai plaučių infiltratai, c) bronchocentrinis ir angiocentrinis eozinofilinio atsako tipas, d) klasifikacija – paprastoji plaučių eozinofilija, ūminė eozinofilinė pneumonija, lėtinė eozinofilinė pneumonija, e) morfologiniai plaučių pokyčiai esant skirtingoms eozinofilinės pneumonijos formoms, f) ūminės eozinofilinės pneumonijos diagnostika ir gydymas, g) lėtinės eozinofilinės pneumonijos diagnostika ir gydymas. Egzogeninis alerginis alveolitas (EAA): a) imuniniai organizmo pokyčiai sergant EAA, b) EAA priežastys, c) klinikinės EAA formos, specialūs EAA diagnostikos metodai – BAL ir kt., e) EAA gydymas. Obliteruojantis bronchiolitas (OB): a) patomorfologiniai OB tipai (konstrikcinis, obliteruojantis bronchiolitas su padidėjusia pneumonijos organizacija, difuzinis panbronchiolitas), b) klinikinė OB klasifikacija, c) plaučių funkcijos pokyčiai, jų diagnostika, d) OB diagnostika ir gydymas. Organizuojanti pneumonija – patomorfologiniai pokyčiai, priežastys, diagnostika, gydymas. Cistinės fibrozės (CF) apibrėžimas. CF patogenezė. Pagrindiniai CF plaučių pažeidimo požymiai. CF diagnostika. Klasikinės ir „neklasikinės“ CF diagnostikos kriterijai. Kvėpavimo organų pažeidimo gydymas. Kvėpavimo takų infekcijos gydymas antibakteriniais vaistais. *S.aureus* infekcijos gydymas. *P.aeruginosa* infekcijos gydymas. Kitų mikroorganizmų sukeltos kvėpavimo takų infekcijos gydymas. Kvėpavimo takų priežiūra.

Rekomenduojama literatūra:

1. Davidavičienė E, Danila E, Naujokaitė A, Nargėla R, Sakalauskas R, Sosnovskaja A, Šilys A, Vitkauskienė A, Uždavinienė V, Zablockis R. Plaučių tuberkuliozės diagnostikos ir gydymo rekomendacijos. Vilnius, 2009.
2. Malakauskas K, Sakalauskas R, Danila E, Zablockis R, Jievaltas M, Kupčinskas L, Valantinas J, Serapinas D, Vitkauskienė A. Lietuvos suaugusiųjų cistinės fibrozės diagnostikos, gydymo ir pagalbos organizavimo sutarimas. Pulmonologija, imunologija ir alergologija 2011; 1: 1–12.
3. Danila E, Cicėnas S, Laurinavičius A, Zablockis R ir kt. Plaučių vėžio diagnostikos ir gydymo gairės (metodinės rekomendacijos). Vilnius: Vaistų žinios, 2013.
4. Danila E, Sakalauskas R, Zablockis R, Malakauskas K, Bagdonas A, Biekšienė K, Blažienė A, Kiziela A, Nargėla RV, Šileikienė V, Valavičius A, Zolubas M, Žemaitis M. Lėtinės obstrukcinės plaučių ligos ligos diagnostika ir gydymas. Lietuvos pulmonologų sutarimas. Vilnius, 2015.
5. Danila E, Zablockis R, Gruslys V ir kt. Klinikinė pulmonologija. Ketvirtasis, papildytas leidimas. Vilnius: Vaistų žinios, 2015.
6. Sakalauskas R, Danila E, Malakauskas K, Zablockis R, Bagdonas A, Biekšienė K, Blažienė A, Kiziela A, Kvedarienė V, Leišytė P, Miliauskas S, Nargėla RV, Šileikienė V, Šitkauskienė B, Valavičius A, Zolubas M. Lietuvos suaugusiųjų astmos diagnostikos ir gydymo sutarimas 2015. Kaunas, 2015.
7. Sakalauskas R, Danila E, Malakauskas K, Zablockis R, Vitkauskienė A, Ambrazaitienė R, Bagdonas A, Blažienė A, Miliauskas S, Nargėla RV, Valavičius A, Zolubas M. Suaugusiųjų pneumonijos diagnostika ir gydymas. Lietuvos pulmonologų sutarimas. Kaunas, 2016.
8. Global Initiative for Asthma. ginasthma.org/
9. The Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease (GOLD). goldcopd.org/

Konsultuojantys dėstytojai:**1. Edvardas Danila (prof. dr. HP):**

1. **Danila E**, Cicėnas S, Laurinavičius A, Zablockis R ir kt. Plaučių vėžio diagnostikos ir gydymo gairės (metodinės rekomendacijos). Vilnius: Vaistų žinios, 2013.
2. Sakalauskas R, **Danila E**, Malakauskas K, Zablockis R, Bagdonas A, Biekšienė K, Blažienė A, Kiziela A, Kvedarienė V, Leišytė P, Miliauskas S, Nargėla RV, Šileikienė V, Šitkauskienė B, Valavičius A, Zolubas M. Lietuvos suaugusiųjų astmos diagnostikos ir gydymo sutarimas 2015. Kaunas, 2015.
3. **Danila E**, Sakalauskas R, Zablockis R, Malakauskas K, Bagdonas A, Biekšienė K, Blažienė A, Kiziela A, Nargėla RV, Šileikienė V, Valavičius A, Zolubas M, Žemaitis M. Lėtinės obstrukcinės plaučių ligos ligos diagnostika ir gydymas. Lietuvos pulmonologų sutarimas. Vilnius, 2015.
4. **Danila E**, Zablockis R, Gruslys V ir kt. Klinikinė pulmonologija. Ketvirtasis, papildytas leidimas. Vilnius: Vaistų žinios, 2015.
5. Sakalauskas R, **Danila E**, Malakauskas K, Zablockis R, Vitkauskienė A, Ambrazaitienė R, Bagdonas A, Blažienė A, Miliauskas S, Nargėla RV, Valavičius A, Zolubas M. Suaugusiųjų pneumonijos diagnostika ir gydymas. Lietuvos pulmonologų sutarimas. Kaunas, 2016.

2. Rolandas Zablockis (doc. dr.):

1. Danila E, Cicėnas S, Laurinavičius A, **Zablockis R** ir kt. Plaučių vėžio diagnostikos ir gydymo gairės (metodinės rekomendacijos). Vilnius: Vaistų žinios, 2013.
2. Sakalauskas R, Danila E, Malakauskas K, **Zablockis R**, Bagdonas A, Biekšienė K, Blažienė A, Kiziela A, Kvedarienė V, Leišytė P, Miliauskas S, Nargėla RV, Šileikienė V, Šitkauskienė B, Valavičius A, Zolubas M. Lietuvos suaugusiųjų astmos diagnostikos ir gydymo sutarimas 2015. Kaunas, 2015.
3. Danila E, Sakalauskas R, **Zablockis R**, Malakauskas K, Bagdonas A, Biekšienė K, Blažienė A, Kiziela A, Nargėla RV, Šileikienė V, Valavičius A, Zolubas M, Žemaitis M. Lėtinės obstrukcinės plaučių ligos ligos diagnostika ir gydymas. Lietuvos pulmonologų sutarimas. Vilnius, 2015.
4. Danila E, **Zablockis R**, Gruslys V ir kt. Klinikinė pulmonologija. Ketvirtasis, papildytas leidimas. Vilnius: Vaistų žinios, 2015.
5. Sakalauskas R, Danila E, Malakauskas K, **Zablockis R**, Vitkauskienė A, Ambrazaitienė R, Bagdonas A, Blažienė A, Miliauskas S, Nargėla RV, Valavičius A, Zolubas M. Suaugusiųjų pneumonijos diagnostika ir gydymas. Lietuvos pulmonologų sutarimas. Kaunas, 2016.

Vilniaus universiteto Medicinos, Odontologijos ir Visuomenės sveikatos krypties mokslo doktorantūros komitetų ir Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Mokslo komiteto teikimu patvirtinta Medicinos fakulteto Taryboje 2016-10-18 d. protokolo Nr. (1.1.)-150000-TP-7(618)

Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto Dekanas Prof. dr. (HP) Algirdas Utkus: